

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Економічний факультет
Кафедра статистики, обліку та аудиту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. Володимир СОБОЛЄВ
Протокол № _ від “_” _____ 2020 р.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

дисципліни «АНАЛІЗ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ З ВИКОРИСТАННЯМ СНР»

для студентів денної (заочної) форми навчання

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»,
05 «Соціально-поведінкові науки»

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»,
051 «Економіка»

освітня програма «Облік і оподаткування»
«Економічна аналітика та статистика»

Розроблено:

к.е.н., доцент, доцент статистики, обліку та аудиту
Чуприна Олена Анатоліївна

2020 / 2021 навчальний рік

ЗМІСТ

1. Робоча програма навчальної дисципліни
2. Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій)
3. Плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи (у т.ч. індивідуальні завдання)
4. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, після атестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни
 - 4.1 Питання, задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти
 - 4.2 Контрольні роботи, передбачені навчальним планом
5. Завдання підсумкового контролю (семестрових екзаменів, письмових залікових робіт)
6. Критерії оцінювання знань студентів та розподіл балів

1. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра статистики, обліку та аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної роботи

_____ Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

“ _____ ” _____ 2020 р

Робоча програма навчальної дисципліни

“АНАЛІЗ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ З ВИКОРИСТАННЯМ СНР”

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

освітня програма «Облік і оподаткування»

спеціалізація _____

вид дисципліни За вибором

факультет економічний

2020__ / 2021__ навчальний рік

Додаток 7

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра статистики, обліку та аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної роботи

_____ Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

“ _____ ” _____ 2020 р

Робоча програма навчальної дисципліни

“АНАЛІЗ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ З ВИКОРИСТАННЯМ СНР”

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 051 «Економіка»

освітня програма «Економічна аналітика та статистика»

спеціалізація _____

вид дисципліни обов'язкова

факультет економічний

2020__ / 2021__ навчальний рік

2. НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КУРСУ “АНАЛІЗ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ З ВИКОРИСТАННЯМ СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНИЙ РАХУНКІВ (СНР)”

1. Предмет, об'єкт і завдання курсу
2. Метод національного рахівництва як інструмент макроекономічного аналізу

1. Предмет, об'єкт і завдання курсу. *Предметом курсу* є методологія та організація аналізу економіки України з використанням СНР. При цьому необхідно вивчити принципи і методи побудови рахунків, їх зміст, систему показників СНР, їх взаємозв'язок і методи обчислення; особливості побудови секторальних рахунків і їх призначення; роль усієї системи і кожного рахунку в аналізі економічних процесів і економіки в цілому, в характеристиці зовнішньоекономічної діяльності за концепцією СНР.

Вивченню методології СНР як балансового методу дослідження економічних процесів і їх результатів передуює розгляд змісту пов'язаних з національним рахівництвом основних понять і категорій.

Метою побудови системи національних рахунків є кількісна характеристика макроекономічних процесів і їх результатів, пов'язаних з виробництвом матеріальних благ і послуг, утворенням, розподілом, перерозподілом і використанням доходів і з міжнародною економічною діяльністю.

Ця характеристика здійснюється шляхом балансування ресурсів і їх використання на основі взаємопов'язаної системи показників, об'єднаних у балансові таблиці (рахунки).

Об'єктом курсу є економіка країни, її регіонів як сукупності видів діяльності, секторів, форм власності та сфер діяльності, економічних окремих процесів і секторів економіки.

Основні завдання даного курсу:

- ознайомлення з основними поняттями і категоріями, застосовуваними в міжнародній і вітчизняній практиці при характеристиці економіки;
- висвітлення системи макроекономічних показників виробництва продуктів і послуг; освіти, розподілу, перерозподілу і використання доходів і т. д. ; їх взаємозв'язків і методів розрахунку;
- вивчення основних принципів і методології побудови СНР як найбільш поширеного у світовій практиці способу взаємопов'язаного дослідження економіки і економічних процесів;
- виклад методології побудови окремих рахунків внутрішньої економіки і "решти світу";
- висвітлення методології побудови і особливостей рахунків секторів економіки;
- розгляд можливих напрямків і методів аналізу СНР.

Завдання науки і практики в галузі національного рахівництва полягають у вдосконаленні методології складання окремих рахунків і всієї системи в цілому, методів обчислення показників, напрямків і методів аналізу, а саме:

- вдосконалення основних класифікацій і групувань з урахуванням застосовуваних в міжнародній методології при складанні національних рахунків, з метою найбільш повної характеристики функціонування економіки і її результатів (за сферами діяльності, секторам економіки, і ін.);
- вдосконалення системи макроекономічних показників і методології їх обчислення;
- вдосконалення методології складання окремих рахунків внутрішньої економіки і рахунків "решти світу";
- розробка методології складання секторальних національних рахунків і дослідження їх ролі в аналізі функціонування окремих секторів економіки;
- вдосконалення методів вивчення динаміки показників СНР і факторів, що визначають їх зміна і ін.

У свою чергу основними завданнями аналізу економіки з урахуванням СНР є виявлення:

- вкладу окремих видів діяльності, секторів економіки та різних форм власності в досягнуті результати;
- основних пропорцій і співвідношень між виробництвом і споживанням, споживанням і накопиченням, між наявністю ресурсів та їх використанням, а також співвідношень між секторами економіки;
- впливу окремих факторів на результати виробництва продуктів і послуг, освіти, розподіл і використання доходів на споживання і заощадження;
- зміни національного багатства в результаті праці даного року;
- взаємозв'язків між видами діяльності в економіці країни на основі міжгалузевого балансу виробництва та розподілу продукції;
- взаємозв'язків із зарубіжними країнами, їх результатів і їх впливу на економіку країни.

Важливим завданням сучасного етапу є подальший розвиток інформаційної бази СНР, продовження подальшої адаптації сформованої системи інформації з урахуванням реальних можливостей для розрахунку показників СНР, вдосконалення методики оцінки функціонування сфери послуг, окремих секторів, а також процесів, які раніше не враховувались у вітчизняній практиці, викликаних розвитком ринкових відносин, створення відповідної системи отримання необхідної інформації. Вітчизняній статистичній науці і практиці належить здійснити розробку і впровадження в вітчизняну практику методологічних положень нової версії СНР.

2. Метод національного рахівництва як інструмент макроекономічного аналізу.

Основний метод національного рахівництва - балансовий; його принципи і сутність описані нижче. СНР – основа національного рахівництва, і кожен її рахунок (баланс) є рівність між обсягом тих чи інших ресурсів і їх використанням, що досягається шляхом розрахунку статті, що балансує. Балансуюча стаття кожного рахунку має самостійне значення в характеристиці результатів досліджуваних економічних процесів, а також використовується для ув'язки кожного попереднього рахунку з наступним.

Таким чином, на основі взаємопов'язаної системи показників, об'єднаних в рахунках і складаються в певній послідовності, відповідній етапам відтворювального циклу, вдається отримати взаємопов'язану комплексну кількісну характеристику економічних процесів і їх результатів.

Всі економічні процеси вивчаються в динаміці на основі побудови рядів динаміки та застосування індексного методу. При вивченні вартісних макроекономічних показників в динаміці використовується індекс фізичного обсягу, який передбачає попередню переоцінку всіх вартісних показників з діючих цін в порівнянні.

У національному рахівництві широко використовується також метод класифікації і групувань, що забезпечує всебічну, різноаспектну характеристику досліджуваних економічних процесів, структуру економічних показників і економіки. У процесі аналізу СНР для досягнення мети використовується весь арсенал сучасних математико-статистичних методів, виходячи з цілей аналізу і наявності інформації.

Метод національного рахівництва, як спосіб ведення обліку, характеристики економічних процесів у взаємозв'язку всіх стадій відтворювального циклу і їх результатів, включає і методи побудови самих національних рахунків. У міжнародній практиці склалося кілька методів побудови рахунків: метод послідовного побудови рахунків, метод товарних потоків, інші методи. Застосування тих чи інших методів побудови СНС залежить, перш за все, від наявності необхідної інформації. При нестачі інформації застосовуються спрощені або наближені методи, що дозволяють дати хоча б приблизну оцінку рівня того чи іншого показника або визначити тенденцію його розвитку.

Найбільш поширений метод послідовного побудови рахунків. При ньому рахунки будуються послідовно, а потім їх показники пов'язуються між собою в рахунку продуктів і послуг в цілому по економіці, а також по кожному з секторів. Послідовність побудови рахунків визначається послідовністю процесів (стадій) відтворювального циклу.

Національне рахівництво пов'язано з багатьма галузями науки і практики, перш за все - зі статистикою, як джерелом інформації для проведення макроекономічного аналізу макроекономічної, міжнародної та статистикою зарубіжних країн, статистикою видів економічної діяльності, демографічної та соціальної та ін. СНР завершує систему показників макроекономічної статистики, забезпечуючи їх взаємозв'язок, ув'язку (балансування) з показниками матеріальних і фінансових ресурсів і їх використання. У СНР відбиваються всі основні макроекономічні процеси, пов'язані з виробництвом продукції і послуг, з формуванням, розподілом, перерозподілом і використанням доходів, кінцевим споживанням і накопиченням національного багатства країни, тобто відображаються весь відтворювальний цикл і все результати економічної діяльності як по створенню матеріальних благ, так і з надання послуг, а також зовнішньоторговельні зв'язки країни і їх результати. У СНС відбиваються всі витрати живої і матеріалізованої праці по їх відтворенню.

Національне рахівництво пов'язано зі статистикою видів економічної діяльності, відображаючи результати їх функціонування та участі у всіх стадіях відтворювального циклу, а також пов'язані з ним витрати, визначаючи загальні принципи методології розрахунку показників їх діяльності. Наявність деяких особливостей їх розрахунку на галузевому рівні, зумовлених специфікою самих видів діяльності в них, не змінює єдності загальних методологічних принципів їх розрахунку. У свою чергу, дані статистики видів економічної діяльності використовуються при розрахунку макроекономічних показників СНР.

Національне рахівництво, особливо для сектора "Домашні господарства", пов'язане з демографічною і соціальною статистикою. Національне рахівництво пов'язано з економічною теорією, з тими її положеннями, які складають теоретичну основу методології СНС. Також національне рахівництво пов'язано з міжнародною статистикою і статистикою зарубіжних країн, становлячи єдину методологічну та інформаційну основу для вивчення економіки різних країн, діяльності міжнародних статистичних організацій.

Національне рахівництво і СНР орієнтовані на забезпечення інформацією органів державного і міждержавного управління і таким чином сприяють обґрунтованому прийняттю рішень з питань формування економічної політики на основі взаємозалежної, комплексної системи показників макроекономічних процесів.

З іншого боку, СНР тісно пов'язана з менеджментом всіх рівнів, як державним, так і менеджментом фірм, оскільки інформація СНР все ширше використовується підприємцями країн ринкової економіки для оцінки макроекономічної ситуації, в якій вони функціонують і яка значно впливає на всі види діяльності і її результати, доцільність інвестування, вибір напрямків розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, оцінку ступеня ризику і ін.

Національне рахівництво, що лежить в основі побудови багатьох економіко-математичних моделей (перш за все міжгалузевого балансу), пов'язане з економетрикою і математикою, з математичною статистикою.

Національні рахунки тісно пов'язані з бухгалтерським обліком, що забезпечує вихідну інформацію для їх складання, з банківським та іншими видами первинного обліку, а також з кібернетикою та інформатикою; з інформаційними технологіями та іншими науками.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення об'єкта і предмета курсу «Аналіз економіки України з використання системи національних рахунків (СНР)».
2. Мета побудови національних рахунків.
3. У чому суть методу національного рахівництва?
4. З якими науками пов'язана національне рахівництво найтісніше?

**3. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ
(СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ,
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
(у т.ч. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ)**

План практичних занять по курсу

“Аналіз економіки України з використанням системи національний рахунків (СНР)”

Метою практичних занять є закріплення теоретичних знань з питань, що розглядались на лекціях і набуття практичних навичок при вирішенні задач.

Тематика та зміст практичних занять.

Тема 1. Теоретичні основи курсу “Аналіз економіки України з використанням системи національний рахунків (СНР)” (семінар)

1. Предмет, об’єкт та задачі курсу
2. Метод національного рахівництва як інструмент макроекономічного аналізу

Тема 2. Загальна характеристика та організація СНР (семінар)

- 2.1. Загальна характеристика СНР
- 2.2. Джерела інформації для національного рахівництва
- 2.3. Роль СНР в прийнятті управлінських рішень

Тема 3. Структура СНР, види національних рахунків (семінар)

1. Структура СНР
2. Зведений рахунок товарів та послуг та його особливості. Поточні рахунки
3. Рахунки нагромадження

Тема 4. Агрегати в СНР та їх взаємозв’язок

1. Рішення задач з розрахунку показників результатів економічної діяльності в СНР
2. Рішення задач з розрахунку ВВП різними методами

Тема 5. Методологія побудови платіжного балансу та його аналіз (семінар, практи)

1. Поняття платіжного балансу та розвиток міжнародних розрахунків
2. Принципи побудови та джерела інформації для платіжного балансу
3. Рішення задач з аналізу показників платіжного балансу
4. Платіжний баланс України

Тема 6. Методологія вивчення державних фінансів

1. Сутність, характерні риси та завдання вивчення державних фінансів
2. Соціально-економічна сутність державного бюджету та завдання його вивчення
3. Рішення задач з аналізу показників державного бюджету та методів його вивчення

Тема 7. Використання даних СНР в макроекономічному аналізі (семінар)

1. Цілі, основні принципи та напрями вивчення даних СНР
2. Основні напрями аналізу показників рахунків СНР

План самостійної роботи

(у т.ч. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ)

З дисципліни «Аналіз економіки України з використанням СНР»

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи
1	Проробка конспекту лекції, вивчення рекомендованої літератури за темами, що викладаються на лекціях
2	Підготовка до практичних занять
3	Підготовка до поточного контролю
4	Індивідуальне завдання «Аналіз економіки України на прикладі певного виду діяльності»: 1. складання програми аналізу, 2. пошук інформації на офіційному сайті державної служби статистики та національного банку України та використання табличного методу для її аналізу; 3. візуалізація визначених показників за допомогою пакету прикладних програм Microsoft Excel; 4. формулювання відповідних висновків; 5. підготовка презентації.
5	Підготовка до підсумкового контролю

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ПИСЬМОВИХ САМОСТІЙНИХ РОБІТ

ІНДИВІДУАЛЬНО-РОЗРАХУНКОВЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання є обов'язковою частиною самостійної роботи студента.

Розрахункове завдання виконується згідно з «Методичними вказівками до виконання індивідуального розрахункового завдання з навчальної дисципліни».

Написання індивідуальної роботи має сприяти глибшому засвоєнню студентами дисципліни, спонукає ґрунтовно вивчати спеціальні наукові видання вітчизняних і зарубіжних авторів та інтернет-ресурси.

Індивідуальне завдання передбачає самостійне виконання студентом

розрахунково-графічної роботи з обраної теми дослідження. Студенти обирають проблемну ситуацію із запропонованих у переліку або за власним бажанням, збирають необхідні дані, здійснюють розрахунки та роблять відповідні висновки.

Індивідуальне завдання оцінюється за критеріями:

- самостійності виконання;
- логічності та послідовності викладення матеріалу;
- деталізації плану;
- повноти та глибини розкриття теми, проблемної ситуації, аналітичної частини;
- наявності ілюстрацій (таблиці, рисунки, схеми і т. д.);
- кількості використаних джерел;
- використання статистичної інформації, додаткових літературних джерел та ресурсів мережі Internet;
- відображення практичного досвіду;
- обґрунтованості висновків;
- якості оформлення, презентації та захисту індивідуального розрахункового завдання.

**4. ПИТАННЯ, ЗАДАЧІ, ЗАВДАННЯ АБО
КЕЙСИ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ
ЗНАНЬ І ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ
ОСВІТИ, ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ,
ПЕРЕДБАЧЕНИХ НАВЧАЛЬНИМ
ПЛАНОМ, ПІСЛЯТЕСТАЦІЙНОГО
МОНІТОРИНГУ НАБУТИХ ЗНАНЬ І
ВМІНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

4.1. ПИТАННЯ, ЗАДАЧІ, ЗАВДАННЯ АБО КЕЙСИ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ І ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Теоретичні основи курсу “Аналіз економіки України з використанням системи національний рахунків (СНР)”

Контрольні питання

1. Дайте визначення об'єкта і предмета курсу «Аналіз економіки України з використанням системи національний рахунків (СНР)».
2. Мета побудови національних рахунків.
3. У чому суть методу національного рахівництва?
4. З якими науками пов'язана національне рахівництво найтісніше?

Тема 2. Загальна характеристика та організація СНР

Контрольні питання

1. Чим були обумовлені зміни СНР у 1993 р.?
2. В чому полягає сутність СНР?
3. Назвіть основні принципи національного рахівництва.
4. Назвіть основні джерела інформації, які використовуються при складанні СНР
5. Типи адміністративних даних, які використовують для складання національних рахунків.
6. Які показники СНР, розроблені на основі міжнародних стандартів, застосовують для проведення міжнародних зіставлень?

Тема 3. Структура СНР, види національних рахунків

Контрольні питання

1. Склад СНР.
2. Структура зведених національних рахунків.
3. Балансовий метод в побудові СНР.
4. Мета складання і задачі Рахунку виробництва.
5. Мета складання і задачі Рахунку первинного розподілу доходу.
6. Мета складання і задачі Рахунку вторинного розподілу доходу.
7. Мета складання і задачі Рахунку використання наявного доходу.
8. Склад Рахунків нагромадження.

Тема 4. Агрегати в СНР та їх взаємозв'язок

Контрольні питання

1. Назвіть основні показники результатів функціонування економіки.
2. Як розрахувати макроекономічні показники на чистій основі?
3. Назвіть і охарактеризуйте три методи розрахунку ВВП.
4. Яким стадіям відтворювального процесу відповідають методи розрахунку ВВП?
5. Який специфічний показник використовують для оцінки якості розрахунків, які проводяться в СНС?

Тема 5. Методологія побудови платіжного балансу та його аналіз

Контрольні питання

1. Дайте визначення поняттю «платіжний баланс» та назвіть основні цілі складання платіжного балансу.
2. Яка організація на даний час здійснює розробку та вдосконалення методології складання платіжного балансу?
3. Назвіть базові поняття, якими керуються при складанні платіжного балансу.
4. Назвіть рахунки СНР, що використовуються при складанні платіжного балансу.
5. Назвіть основні напрями аналізу платіжного балансу.

Тема 6. Методологія вивчення державних фінансів

Контрольні питання

1. В чому сутність державних фінансів, їх структура?
2. В чому полягає мета функціонування фінансової системи?
3. Що вивчає статистика державних фінансів?
4. Назвіть функції державних фінансів.
5. Що являє собою зведений бюджет України?
6. Дайте характеристику структури дохідної частини бюджету.
7. У чому різниця між поточними та капітальними видатками?
8. Яким чином розраховується профіцит (дефіцит) бюджету?
9. Назвіть основні показники державного бюджету.
10. В чому, на ваш погляд, полягають проблеми в дослідженні державного бюджету з точки зору правдивості, об'єктивності, своєчасності та повноти одержання результатів?

Тема 7. Використання даних СНР в макроекономічному аналізі

Контрольні питання

1. Назвіть основні цілі проведення аналізу даних СНР.
2. Які принципи слід дотримуватися при проведенні аналізу даних СНР?
3. Назвіть основні напрямки макроекономічного аналізу на основі СНР.
4. Назвіть рахунок, який представляє найбільшу цінність для макроекономічного аналізу.
5. Який рахунок доповнює інформацію рахунку «Виробництво»?
6. Який рахунок характеризує структуру доходів в економіці?
7. Який рахунок містить інформацію про інвестиційну політику?

Тести з дисципліни «Аналіз економіки України з використанням СНР»

Дайте всі вірні відповіді

1. Система національних рахунків – це система статистичного обліку на:

- A) рівні підприємства;
- B) макрорівні;
- C) мікрорівні;
- D) рівні фізичної особи.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

2. Інституційна одиниця – це:

- A) одиниця, яка є юридичною особою;
- B) одиниця, яка є юридичною особою, але не веде повний набір бухгалтерських рахунків;
- C) одиниця, яка веде не повний набір бухгалтерських рахунків.
- D) одиниця, яка веде повний набір бухгалтерських рахунків.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

3. В сектор «Нефінансові підприємства» входить:

- A) транспортне підприємство;
- B) страхова компанія;
- C) органи МВС;
- D) завод машинобудування;
- E) політична партія.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D; 5) E.

4. В сектор «Фінансові підприємства» входять:

- A) підприємства, які зайняті виробництвом і реалізацією продуктів і нефінансових послуг;
- B) державні та комерційні установи, що надають фінансові і страхові послуги;
- C) державні установи, що надають неринкові послуги;
- D) суспільні організації, що надають неринкові послуги для домашніх господарств.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

5. В сектор «Загальнодержавне управління» входить:

- A) органи МВС;
- B) підприємство зв'язку;
- C) пенсійний фонд;
- D) казначейство.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

6. В сектор «Некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства» входить:

- A) транспортне підприємство;
- B) страхова компанія;
- C) профспілкова організація.
- D) політична партія.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

7. В сектор «Домашні господарства» входить:

- A) підприємство зв'язку;
- B) пенсійний фонд;
- C) присадибне господарство;
- D) індивідуальна педагогічна діяльність.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

8. Стадія виробництва ВВП характеризується показниками:

- A) випуску;
- B) проміжного споживання;
- C) податків і субсидій на продукти;
- D) податків і субсидій на виробництво.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

9. Стадія розподілу ВВП характеризується показниками:

- A) оплати праці найманих працівників;
- B) податків і субсидій на виробництво;
- C) валового прибутку і змішаного доходу;
- D) проміжного споживання.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

10. Стадія використання ВВП характеризується показниками:

- A) кінцевого споживання товарів і послуг;
- B) валового заощадження;
- C) сальдо експорту-імпорту товарів і послуг;
- D) оплати праці найманих працівників.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

11. Сальдо первинних доходів валове – це:

- A) сальдо доходів від власності, отриманих з-за кордону;
- B) національний дохід за вирахуванням споживання основного капіталу;
- C) сума валового прибутку, оплати праці найманих працівників і чистих податків на виробництво і імпорт.
- D) валова додана вартість сектора з урахуванням сальдо доходів від власності, отриманих з-за кордону.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

12. Валовий національний дохід – це:

- A) сума первинних доходів, отриманих нерезидентами даної країни;
- B) сума первинних доходів, отриманих резидентами даної країни;
- C) сума первинних доходів, отриманих резидентами і нерезидентами даної країни;
- D) сума сальдо первинних доходів секторів.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

13. Валовий національний наявний дохід визначається як:

- A) сума валового національного доходу і сальдо поточних трансфертів з-за кордону;
- B) валовий прибуток за вирахуванням податків на виробництво і сальдо поточних трансфертів з-за кордону;
- C) валовий прибуток за вирахуванням податків на виробництво
- D) сума валових наявних доходів всіх секторів економіки.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

14. Валове національне заощадження – це:

- A) частина валового національного наявного доходу, яка не витрачена на кінцеве споживання товарів і послуг;
- B) різниця між валовим національним доходом і кінцевим національним споживанням товарів і послуг;
- C) зменшення вартості основного капіталу.

D) різниця між валовим національним наявним доходом і кінцевим національним споживанням товарів і послуг.
Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

15. Валовий внутрішній продукт (ВВП) – це:

- A) валовий випуск – проміжне споживання + чисті податки на продукти і імпорт;
- B) валовий прибуток – чисті податки на продукти і імпорт;
- C) валовий випуск – оплата праці
- D) сума валової доданої вартості секторів;

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

16. Платіжний баланс складається з метою:

- A) облік результатів зовнішньоекономічної діяльності країни;
- B) характеристика співвідношення платежів, що поступають в країну з-за кордону, і платежів, проведених нею за кордоном;
- C) ухвалення рішень в області зовнішньоекономічної політики;
- D) характеристика основних засобів підприємства.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

17. Методологія складання платіжного балансу викладена в:

- A) Посібнику (Керівництві) з платіжного балансу;
- B) Балансі міжнародних розрахунків;
- C) Посібнику зі статистики державних фінансів;
- D) Посібнику з грошово-кредитної і банківської статистики.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

18. Економічна територія країни – це територія:

- A) даної країни без території посольств, консульств за рубежом, в межах якої особи і товари можуть вільно переміщатися;
- B) даної країни, в межах якої можуть вільно переміщатися тільки гроші;
- C) що знаходиться під юрисдикцією уряду даної країни, в межах якої можуть вільно переміщатися робоча сила, товари і капітал.
- D) певного регіону країни.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

19. Основним методом, що використовується при складанні платіжного балансу, є:

- A) кореляційний;
- B) балансовий;
- C) індексний;
- D) коефіцієнтний.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

20. Дані яких джерел інформації використовуються при складанні платіжного балансу:

- A) Митної статистики;
- B) Статистики грошового сектора;
- C) Статистики зовнішнього боргу;
- D) Статистики операцій з іноземною валютою.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

21. Який показник платіжного балансу не відображається в рахунку поточних операцій?

- A) Товари і послуги;
- B) Доходи;

- C) Резервні активи;
 - D) Поточні трансферти.
- Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

22. Яким може бути сальдо платіжного балансу:

- A) тільки позитивним;
- B) тільки негативним;
- C) позитивним і негативним;
- D) позитивним, негативним і нульовим.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

23. Міжнародна інвестиційна позиція (МІП) визначається як:

- A) різниця між активами і пасивами фінансового рахунку;
- B) відношення МІП до ВВП;
- C) відношення сальдо зведеного платіжного балансу до ВВП;
- D) відношення ВВП до МІП.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

24. Коефіцієнт (рівень) чистих іноземних активів визначається як:

- A) різниця між активами і пасивами фінансового рахунку;
- B) відношення МІП до ВВП;
- C) відношення сальдо зведеного платіжного балансу до ВВП;
- D) відношення активів до МІП.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

25. Коефіцієнт стану зовнішньоекономічних зв'язків

- A) різниця між активами і пасивами фінансового рахунку;
- B) відношення МІП до ВВП;
- C) відношення сальдо зведеного платіжного балансу до ВВП;
- D) відношення пасивів до МІП.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

26. Державні фінанси - це:

- A) складова частина фінансової системи країни, її центральна ланка, через яку здійснюється державний вплив на економічний та соціальний розвиток країни;
- B) сукупність різних сфер фінансових відносин, кожна з яких має свої особливості у формуванні та використанні грошових фондів, відрізняється роллю у соціально-економічному розвитку суспільства;
- C) відображення специфічних форм та методів розподілу та перерозподілу ВВП;
- D) система економічних відносин щодо формування й використання централізованого фонду грошових коштів держави.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

27. Державний бюджет - це:

- A) план утворення доходів державного бюджету;
- B) формування структури суспільного виробництва;
- C) економічна категорія, яка представлена грошовими відносинами між державою та юридичними і фізичними особами в процесі розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту;
- D) сукупність грошових розрахунків, які застосовуються у взаємовідносинах держави, підприємств, установ і населення протягом року.

Відповіді: 1) А; 2) В; 3) С; 4) D.

28. Бюджет-брутто відрізняється від бюджет-нетто на:

- A) величину внутрішнього обороту грошових коштів;
- B) величину сальдо зустрічних платежів, що мають місце в бюджетній системі країни;
- C) величину чистого скорочення державних касових залишків;
- D) величину коштів державного бюджету, спрямованих в місцеві бюджети.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

29. Бюджетною класифікацією називається:

- A) процес підготовки до складання бюджету;
- B) бюджетна резолюція;
- C) процес поділу витрат бюджету;
- D) функціональне групування доходів и видатків бюджету за однорідними ознаками.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

30. Відповідно до СНР податкові платежі об'єднують у такі групи:

- A) виробничі податки, прибуткові податки, податки на капітал;
- B) податкові платежі, пов'язані з основною та неосновною діяльністю;
- C) платежі від домашніх господарств, державних підприємств, некомерційних організацій;
- D) платежі від домашніх господарств, державних підприємств, комерційних та некомерційних організацій.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

31. Структура доходів (видатків) бюджету визначається як:

- A) відношення окремих груп бюджетної класифікації до ВВП;
- B) відношення окремих груп бюджетної класифікації до загального обсягу доходів (витрат) бюджету у процентах;
- C) різниця між загальним обсягом доходів і загальним обсягом витрат бюджету;
- D) відношення окремих операцій закладів державного управління до загального обсягу доходів бюджету у процентах.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

32. Валовий зовнішній борг - це:

- A) зобов'язання банків за борговими цінними паперами, залученими кредитами та депозитами;
- B) загальний обсяг заборгованості за всіма існуючими, але в жодному разі не умовними, зобов'язаннями резидентів економіки країни перед резидентами, які мають бути сплачені боржниками у вигляді основної суми та/або процентів у будь-який час;
- C) загальний обсяг заборгованості за всіма існуючими, але в жодному разі не умовними, зобов'язаннями резидентів економіки країни перед нерезидентами, які мають бути сплачені боржниками у вигляді основної суми та/або процентів у будь-який час;
- D) зобов'язання реального сектору економіки України за борговими цінними паперами, залученими кредитами та кредиторською заборгованістю (торгові кредити та прострочена заборгованість за ними).

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

33. Відносна величина боргу визначається співвідношенням:

- A) між загальною сумою державного боргу та надходженнями за експортними операціями;
- B) між загальною сумою державного боргу та ВВП;
- C) між загальною сумою державного боргу та доходами бюджету;
- D) між загальною сумою державного боргу та доходами населення.

Відповіді: 1) A; 2) B; 3) C; 4) D.

Задачі та завдання з дисципліни «Аналіз економіки України з використанням СНР»

Задача 1. За наявними умовними даними за рік по економіці країни (в поточних цінах, млн грн.) визначити ВВП в основних і ринкових цінах:

Випуск в основних цінах	
у сфері виробництва товарів	125432
у сфері виробництва послуг	73558
Проміжне споживання	
у сфері виробництва товарів	83293
у сфері виробництва послуг	35397
Чисті податки на продукти і на імпорт	13417

Задача 2. За наявними умовними даними про виробництво ВДС за рік (в поточних основних цінах, млн. грн.) визначити ВВП в зіставних цінах:

З надання послуг	1358
З виробництва товарів	1318
Чисті податки на продукти і на імпорт	258
Індекс-дефлятор ВВП (до попереднього року)	1,8

Задача 3. Маємо умовні дані за рік по країні (в поточних цінах), млн грн.

1. Валовий прибуток економіки і валові змішані доходи	8100,4
2. Оплата праці найманих працівників	7785,8
3. Податки на виробництво і імпорт	2699,4
4. Субсидії на виробництво і на імпорт (-)	655,6
5. Випуск в основних цінах	30859,4
6. Податки на продукти і імпорт	2160,4
7. Субсидії на продукти і імпорт (-)	653,4
8. Проміжне споживання	14436,4
9. Витрати на кінцеве споживання, у тому числі:	
домашніх господарств	8389,7
державних установ	3361,6
некомерційних організацій, обслуговуючих домашні господарства	371,8
10. Валове накопичення, у тому числі.	
валове накопичення основного капіталу	3623,4
зміна запасів матеріальних оборотних засобів	587,4
11. Чистий експорт товарів і послуг	1596,1
12. Індекс-дефлятор ВВП (до попереднього року)	1,6

Визначити:

- 1) ВВП в ринкових цінах трьома методами (виробничим, розподільним, методом кінцевого використання);
- 2) ВВП в постійних цінах.

Завдання 1. Підготуйте дайджест про організацію та методологію побудови платіжного балансу України на підставі ознайомлення з джерелами наукової та навчальної інформації. Складіть перелік найбільш актуальних проблем розвитку цієї галузі статистики.

Завдання 2. За даними сайтів Державної служби статистики, Міністерства фінансів та Національного банку України зробити візуалізацію процесів, що відбуваються на Рахунку поточних операцій платіжного балансу України за останні 24 місяці. Результати візуалізації відобразити за допомогою графічного методу. Зробити висновки.

Завдання 3. За даними сайтів Державної служби статистики, Міністерства фінансів та Національного банку України зробити візуалізацію процесів, що відбуваються на Рахунку операцій з капіталом та фінансових операцій платіжного балансу України за останні 24 місяці. Результати візуалізації відобразити за допомогою графічного методу. Зробити висновки.

Завдання 4. За даними сайтів Державної служби статистики, Міністерства фінансів та Національного банку України проаналізувати дані зведеного платіжного балансу України за останні 24 місяці. Результати візуалізації відобразити за допомогою графічного методу. Зробити висновки.

Завдання 5. За даними сайтів Державної служби статистики, Міністерства фінансів та Національного банку України проаналізувати темпи зростання експорту-імпорту товарів, експорту-імпорту товарів та послуг за даними зведеного платіжного балансу України за останні 24 місяці. Результати візуалізації відобразити за допомогою графічного методу. Зробити висновки.

Завдання 6. За даними сайту Державної служби статистики України (Доходи Державного бюджету України за останні 5 років):

- провести дослідження, використовуючи характеристики динамічних рядів;
- визначити загальну суму затверджених доходів та структуру надходжень;
- проаналізувати структурні зрушення.

Результати представте із використанням табличного методу. Зробити висновки.

Завдання 7. За даними сайту Державної служби статистики України (Видатки Державного бюджету України за останні 5 років):

- проаналізувати структуру видатків та структурні зрушення;
- використовуючи дані завдання 6, розрухувати дефіцит бюджету для кожного року і дати оцінку динаміці цього показника.

Результати представте із використанням табличного методу. Зробити висновки.

Завдання 8. Використовуючи дані завдання 6:

- визначити основну тенденцію динамічного ряду надходжень до бюджету України шляхом аналітичного вирівнювання за рівнянням прямої лінії;
- екстраполюйте величину доходів на 3 роки.

Результати представте із використанням табличного та графічного методів. Зробити висновки.

Завдання 9. Витрати на освіту в середніх спеціальних навчальних закладах у регіоні збільшились на 17,6 % і в поточному році становили 11,6 млн. грн. При цьому питомі витрати на одного учня збільшились на 5 %. Визначити зміни загального обсягу витрат за рахунок зміни чисельності учнів і питомих витрат.

Завдання 10. За даними сайту Державної служби статистики України (Державний борг України за останні 5 років):

- проаналізувати динаміку державного боргу України;
- оцінити зміни у його структурі у розрізі державного та гарантованого боргу;
- визначити величину зовнішнього та внутрішнього боргу України

Результати представте із використанням табличного методу. Зробити висновки.

Контрольні роботи навчальним планом не передбачені

5. ЗАВДАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ – СЕМЕСТРОВИЙ ЕКЗАМЕН

(чотирирівнева шкала оцінювання)

Приклад завдання підсумкового контролю

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет економічний
Спеціальність 071 Облік і оподаткування
Освітня програма «Облік і оподаткування»
Семестр 1
Форма навчання денна
Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): магістр
Навчальна дисципліна: «Аналіз економіки України з використанням СНР»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №

1. Об'єкт та предмет дисципліни
2. Тести.
3. Задача.

Затверджено на засіданні кафедри _____ протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20 ____ р.

Завідувач кафедри _____ (Володимир СОБОЛЄВ)
підпис

Екзаменатор _____ (Олена ЧУПРИНА)
Підпис

* Кількість балів за кожне з питань відповіді:
Теоретичне питання – 4; тести – 20 балів; задача -16.

Рисунок – 1

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет економічний
Спеціальність 051 «Економіка»
освітня програма «Економічна аналітика та статистика»
Семестр 1
Форма навчання денна
Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): магістр
Навчальна дисципліна: «Аналіз економіки України з використанням СНР»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №

1. Об'єкт та предмет дисципліни
2. Тести.
3. Задача.

Затверджено на засіданні кафедри _____ протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20 ____ р.

Завідувач кафедри _____ (Володимир СОБОЛЄВ)
підпис

Екзаменатор _____ (Олена ЧУПРИНА)
Підпис

* Кількість балів за кожне з питань відповіді:
Теоретичне питання – 4; тести – 20 балів; задача -16.

Рисунок – 2

**6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ
СТУДЕНТІВ
ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ**

Порядок оцінювання знань студентів, розроблений і впроваджений в навчальний процес у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна унормовує основні принципи організації поточного, підсумкового та семестрового контролю знань студентів з усіх видів виконуваних робіт (теоретична підготовка, практична робота, самостійна робота ІНДЗ, наукова робота тощо), а також методику переведення показників академічної успішності студентів ХНУ імені В.Н. Каразіна в національну шкалу.

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Поточний контроль знань студентів Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних, і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- відвідування занять;
- виконання індивідуального науково-дослідного завдання;
- складання проміжного контролю.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію із практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- оволодіння методами економіко-статистичної обробки даних із використанням комп'ютерних технологій;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінювання рівня набутих практичних навичок здійснюється за результатами виконання та захисту індивідуального завдання.

****Схема нарахування балів за виконання індивідуального завдання**

Кількість балів					Разом
П1	П2	П3	П4	П5	25
5	5	5	5	5	

п1, п2 ... п5 – складові індивідуального завдання

Проміжний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосування його для вирішення практичної ситуації й проводиться у вигляді тестування.

Підсумковий контроль за курсом – у формі екзамену.

До складання екзамену допускають студентів, що мають задовільну кількість балів зі складених тестів з основних навчальних елементів змістовних модулів, написання та захисту індивідуального розрахункового завдання та інших завдань, передбачених програмою дисципліни.

Екзамен здійснюють за екзаменаційними білетами, які дають можливість здійснити оцінювання знань студента за дисципліною «Аналіз економіки України з використанням СНР» (рис. 1).

Підсумковий семестровий контроль з виконанням екзаменаційної роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Контрольна робота, передбачена планом	Інд. завдання	Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1 (поточне тестування)			Розділ 2 (поточне тестування)								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	-	25	60	40	100
5	5	5	5	5	5	5					

T1, T2 ... T7 – теми розділів.

Критерії оцінювання на екзамені:

Оцінювання знань студента проводиться за чотирирівневою шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно). За екзамен студент може отримати максимум 40 балів:

1. Для отримання оцінки «відмінно» (35-40 балів) студент повинен:

- укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
- викласти теоретичний матеріал чітко, коротко, зв'язано й обґрунтовано;
- навести вірне рішення задачі та тестів.

– Для одержання оцінки «добре» (25-34 балів) студент повинен:

- укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
- викласти теоретичний матеріал обґрунтовано й зв'язано;
- навести вірне рішення задачі;

– можливі помилки при відповіді на тести.

– Для отримання оцінки «задовільно» (15-24 балів) студент повинен:

- викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;
- можливі помилки при розв'язанні задачі та тестів.

4. Оцінку «незадовільно» (1-14 балів) отримують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередньому пункті.

Кожне завдання екзамену оцінюється окремо, що зазначається в білетах. Якщо одна з оцінок «незадовільно», то загальна оцінка не може бути вищою за «задовільно».

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як загальна оцінка, яка враховує оцінки з кожного виду контролю (оцінки проміжного контролю за роботу протягом семестру та оцінка за результатами підсумкового екзамену).

У відповідності до набраних студентом балів оцінка знання матеріалу проводиться за чотирирівневою системою згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано